

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 154/3
Podgorica, 07.03.2022. godine

Na osnovu člana 40 i 144 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i člana 18 i 116 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po prigovoru NVO „Media centar“ iz Podgorice (akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-154 od 07.02.2022. godine), direktor Agencije za elektronske medije donosi

RJEŠENJE

1. Odbija se, kao neosnovan, prigovor NVO „Media centar“ iz Podgorice, na rad Javnog preduzeća „Radio i Televizija Crne Gore“ iz Podgorice, kao javnog emitera opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“, zaveden pod brojem 02-154 od 07.02.2022. godine.
2. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog prijema.
3. Ovo Rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.
4. Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Dana 07.02.2022. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: „Agencija“) dostavljen je prigovor NVO „Media centar“ iz Podgorice, na rad Javnog preduzeća „Radio i Televizija Crne Gore“ iz Podgorice, kao javnog emitera opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ (TVCG1) (zaveden kod Agencije pod br. 02-154 od 07.02.2022. godine).

Prigovor se odnosio na segment emitovan u okviru programskog sadržaja „*Gledajmo se*“, dana 1. februara 2022. godine, u terminu od 20:07:11 do 20:17:51 sati (10 minuta 40 sekundi).

Podnosilac prigovora navodi da je „u emisiji '*Gledajmo se*' koja je emitovana na Prvom kanalu nacionalne javne televizije (TVCG) 1. februara 2022. godine došlo do kršenja pojedinih programskih standarda koja su utvrđena Pravilnikom o programskim standardima u elektronskim medijima“.

Kako se ističe u prigovoru, „u spornom prilogu se javnoj pažnji izlaže privatnost žene iz Albanije, a da se nijednom riječju ne stavlja do znanja publici da li je od nje tražena saglasnost za to i da li je ta saglasnost dobijena“. Po mišljenju podnosioca prigovora „pošto to nije rečeno, nameće se zaključak da ta saglasnost nije ni tražena, a njeno narušavanje se, u konkretnom slučaju, ne može pravdati javnim interesom, jer takvog interesa nema“, kao i da je „za razliku od junaka priče iz Crne Gore, koji u prilogu objašnjava svoje motive za ženidbu i kakva bi mu žena odgovarala, žena iz Albanije u prilogu prikazana kao objekat“.

Postupajući po osnovu navoda iz prigovora, Sektor za monitoring Agencije izvršio je uvid u snimak emitovanih programskih sadržaja emitera i sačinio nalaz dana 10.02.2022. godine (akt broj 02-154/1 od 10.02.2022. godine). Agencija je dana 10. februara 2022. godine pokrenula postupak za utvrđivanje da li je prigovor osnovan, odnosno da li je došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Zakon“), Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Pravilnik“) i izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-J-01 i uputila je tim povodom emitерu zahtjev za izjašnjenje (akt broj 02-154/2 od 10.02.2022. godine).

U ostavljenom roku emiter nije dostavio traženo izjašnjenje.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih programskih sadržaja došlo do kršenja standarda, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- Članom 7 st. 1 al. b) Pravilnika propisana je obaveza emitera koji proizvode (uređuju i emituju) informativni program da to rade profesionalno i odgovorno i na taj način da doprinose poštovanju i promociji osnovnih ljudskih prava i sloboda, demokratskih vrijednosti, institucija i pluralizma ideja.
- član 12 stav 1 Pravilnika predviđa da je u programima elektronskih medija zabranjeno ugrožavanje privatnosti pojedinca, objavljivanjem informacija o privatnom životu bez njegovog znanja i pristanka, osim u slučaju nedvosmislenog postojanja opravdanog javnog interesa, dok je u stavu 2 ovog člana propisano da svako narušavanje privatnosti mora biti opravdano dokazivim javnim interesom, a naročito kada se radi o maloljetnicima i osobama koje ne obavljaju javne funkcije i nisu eksponirane u javnosti.

Na osnovu informacija i navoda sadržanih u prigovoru, uvida u snimak emitovanog sadržaja i izjašnjenja emitera, Agencija je konstatovala sljedeće:

1. Emiter je dana 1. februara 2022. godine, emitovao magazin „*Gledajmo se*“. U okviru navedenog sadržaja, u terminu od 20:07:11 do 20:17:51 sati (10 minuta 40 sekundi), emitovan je programski segment čiji je opis dat u tački 2.
2. Najava: „*Puno imamo da Vam prikažemo za planiranih pedesetak minuta za ovo prvo izdanje magazina 'Gledajmo se', pa odmah sa našom Mare Radulović u jedno nesvakidašnje putešestvije polazimo. Provodadžisanje, zapravo, brojni su brakovi nastali u minulih par decenija između crnogorskih neženja i albanskih djevojaka. Od Skadra, pa na sjever, preko Tamare i Selaca, uz Cijevnu, do Vrmoše vele da danas nema nijedne neudate djevojke. Sve pošle za Crnu Goru. Sada i ostali dio Albanije postaje zanimljiv za taj važan životni potez, ženidbu. Makar se priča tako. I na internetu objavljuje. A kako je u stvarnosti, gledajmo.*“

U nastavku je emitovan razgovor sa g. Milićem Simonovićem iz Beransela.

Milić Simonović: „*Samoća je teška svakome čovjeku. Živim u jedno, ovaj, prigradsko naselje đe mi je imanje, đe imam, tu ja radim po cio dan, imam, možda tih rođaka mojih, jedno dvije, tri kuće. Bude skoro po mjesec dana da ja ne sretem nikoga, tunak, nit' se čuje žive duše. Tu su ostala neka staračka, ovaj, domaćinstva. Jedino, ne daj Bože, kad ko umre ili upokoji se ili...kako se kod nas kaže: 'Baci kašiku', onda se čune da je taj živio tunak, čak, po par godina se ne zna ni ko je živ ni ko nije.*“

Kao pokrivalice za gore navedeni tekst korišćeni su snimci zabilježeni u kući g. Simonovića tokom obavljanja kućnih poslova (pripremanje jela).

Reporterka: „*Milić Simonović iz Beransela jedan je od oko četiri stotine neženja iz ovog kraja. No, samoće mu je kaže dosta. Zato je odlučio da nađe srodnu dušu. Za one koji ga ne znaju, najkraće bi se predstavio ovako.*“

Milić Simonović: „*Ja sam Milić Simonović. Imam pedeset šest godina. Živim u Beranselo kod Berana. Tražim srodnu žensku osobu s kojom bi proveo ostatak života. Ne pijem, ne pušim, ne drogiram se, što bi isto želio od takve druge osobe.*“

Reporterka: „*Pravo iz rodnog Beransela, Milić u potragu za ženom kreće u Albaniju, gdje su mnogi iz okolnih sela, kaže, našli životnu saputnicu. U čemu je problem pa niste našli ženu u Crnoj Gori, sve ove godine?*“

Milić Simonović: „*Obigro sam svu Crnu Goru, počev od Plava, Gusinja, Žabljak, sve živo. Neke su se ponudile da neće da žive kod mene u Beranselo. Ne interesuje ih, uopšte, nikakav fizički rad, da u Podgoricu se stanuje. Mene se nije išlo, jer sam mislio i smatram da je šteta da propada mi kuća.*“

Reporterka: „*Kakav je profil žene koju tražite u Albaniji?*“

Milić Simonović: „*Pravo da vi rečem, ne bi volio ovako nešto, s obzirom da sam ja visočiji čovjek, volio bi onako neđe, srednjih, tunak, ne mogu ja sad odredit strogo santimetar, da kažem, i tako...ali da bude neđe, može malo manja, da je razumna žena, da ne pije, ka što sam reko prije, da ne drogira se, da ne puši, mada i sam nijesam pušač, a volio bi takvu da ne nađem. Ne smeta mi nešto puno, ali odma dođe do svađe. Ona oće da zapali, uz kafu, je eto, reko, ne pijem rakiju, ali eto pravio bi joj društvo da popijemo i tu kafu, pa možda, iako bi*

otrov bila, pristao bi da joj pravim društvo. Može da očekuje, da rečem, ljubav, pažnju, poštenje."

Reporterka: *„Kako više ne bi gubio vrijeme, Milić se uputio u Drač. A da mu sve lakše padne, društvo mu pravi naša ekipa."*

Kao pokrivalice za navedeni tekst korišćeni su snimci zabilježeni tokom ulaska g. Simonovića i reporterke Javnog servisa u automobil.

Nastavak razgovora realizovan je iz automobila, tokom vožnje ka Albaniji.

Milić Simonović: *„Dako se obistini, reko, ova nada da se u Skadar nađe mlada, pa da nema puno mana, pa danas, sa njom, da se vratim put Berana."*

Reporterka: *„Ovo nije prvi put da tražite mladu u Albaniji. Koliko dugo traje Vaša potraga za mladom?"*

Milić Simonović: *„Pa, bogomi, skoro jednu..., da sam više uključen i toliko aktivan, sigurno preko petnes godina, a osobito, jer sam imo, reko sam prije, opeko se jednom, dao sam bio pare za ovu djevojku što je bila bolesna. Sve su to bile prevare, nevaljale stvari, interes je bilo, to je već postalo biznis."*

Reporterka: *„Šta ste sve doživljavali?"*

Milić Simonović: *„Doživljavo sam svakojakih neprijatnosti, bilo je tu prevara, bilo je neke, što sam reko prije da su se...došle Albanke u malo dalja sela od mene. Ovi pojedini što su uzeli Albanke, obećavaju..., ja sam otišo, ponio im zdravicu, čestito, mislio da su to ljudi, ali sad su se vremena promijenila, ranije od sto ljudi je bilo dvije-tri fukare, a sad, kontra je to došlo vrijeme, tek sam sam to iskusio. Od sto ljudi ako nađeš dva-tri da valja, plaćo im gorivo, razno-razne ručkove, vamo-onamo, dovedi da se časte tašte njihove određenom sumom, kao one su 'batisale', al' od toga nije bilo ništa, samo da bi, ovaj, oni ručali, da bi zet častio rodbinu od žene na moj račun. Pa bilo je tu nakih inspektora i policajaca da su i oni u penziju da bi zaradili da poznaju sve živo, mada su pojedini doživjeli neprijatnosti nevaljale. E sad, moje nije da ja sudim zbog čega je to, ali bogomi, postoji neka Božija da ne valja ni na tuđu muku puno se zaradit."*

Reporterka: *„Stižemo u Drač, čeka nas vlasnik agencije za bračno posredovanje. Kaže da posluju već dvadeset godina i da su oženili oko šest stotina momaka iz Crne Gore i Srbije."*

U nastavku je, u jednom od ugostiteljskih objekata, realizovan razgovor sa, kako je potpisano, vlasnikom agencije za bračno posredovanje g. Gzimom Đokom.

Gzim Đoka: *„Momci od trideset do šezdeset godina traže djevojke iz Albanije. Važno im je da su vrijedne, radne i da su domaćice. Crnogorci su se pokazali kao dobri momci. Oni su naše komšije. Ako nemaš hljeb ideš kod komšije, ne ideš u Kinu."*

Reporterka: *„U Albaniji živi više žena nego muškaraca. Procentualno je po nekim podacima 5:1 u korist žena. I stiže dugo očekivana mlada u pratnji oca."*

Prikazuje se Simonović kako se rukuje sa starijom muškom osobom a zatim i sa ženskom osobom. Slijede kadrovi koji prokazuju sto u ugostiteljskom objektu za kojim sjede svo četvoro. Slijedi:

Gzim Đoka: *„Ako ti treba žena za kuću, evo ti moja ćerka kaže Tun. Ako ti treba ljepotica, na drugoj strani, na drugo mjesto, srećan ti put."*

Pitanja Milića Simonovića na albanski prevodi vlasnik agencije za bračno posredovanje.

Milić Simonović: *„Želiš li decu da imaš, muža?"*

Simonović objašnjava da posjeduje automobil i traktor.

Milić Simonović: *„Za sebe, reči, sadim, da imam povrće čisto, zdravo, da ne kupim ovu hemiju, to sadim, imam svoju zemlju."*

Reporterka: *„Kako bi se malo bolje upoznali Milić i Nertila su, nasamo, uživali u šetnji Dračom."*

Milić Simonović: „Želiš li da imaš porodicu?”

Kao pokrivalice za navedeni tekst korišćeni su snimci zabilježeni tokom šetnje ulicama Drača. Slijede kadrovi koji prikazuju ženu (potpisano: Nertila Kurtaj) kako daje izjavu u kameru:

Nertila Kurtaj (sinhronizovan prevod sa albanskog): „Željela bih da imam puno djece i da živim na selu. Milić mi se dopao, ali vidjećemo šta će biti.”

Reporterka: „Nakon dana u Draču, opraštanje i nada da će se uskoro opet sresti.”

Prikazuje se scena rukovanja Simonovića sa Nertilom Kurtaj i njenim ocem.

Nastavak razgovora se emitovao u automobilu, tokom povratka u Crnu Goru.

Milić Simonović: „Vidio sam devojkju, devojka je fina, nemaše nekih, da se primjećuje, anomalija, što mene interesuje. Mene odgovara što je devojka sa sela, sama veli, kol'ko sam ja mogo da komuniciram sa njome, ono, osnovne one riječi što znam, da pristaje, da joj odgovara seoski život i milo joj je što sam ja sa sela. Samo malo, bješe, po mene, u godine, zrelija, pa se malo plašim...”

Reporterka: „Koliko je to zrelija?”

Milić Simonović: „Pa imaše, 38 godina i onda ja bi volio da je devojka radi potomstva, što medicina dokazuje, da razmislim još dva-tri dana. Reko sam daću odgovor, ali da vidim kad me prođu strasti i sve. Možda me kod kuće sama samoća odluči da i dođem po nju.”

Reporterka: „Povratak u Crnu Goru, u tišinu, svako u svojim mislima, a nesuđeni mladoženja u stihovima rezimira dan.”

Milić Simonović: „Evo, vraćam se za Berane, Sunce zalazi već za brda i dalje ima narod sa mnom da se sprda.”

Slijede kadrovi koji prikazuju Seada Sadikovića, autora emisije, kako razgovara sa Simonovićem.

Sead Sadiković: „A par dana nakon Savindana evo nas u Beranselu kod Milića Simonovića. Utisci putešestvija, provodadžisanja...”

Milić Simonović: „Pa s obzirom da ovo mene nije prvi put da idem tamo, primjetio sam to još odavno da su tu velike prevare i da je to prešlo čak i u vrstu biznisa, pa nijesam zadovoljan sa ovijem, jer taj isti provodadžija čak skoro nije ni pokušao da me sasluša šta ja tražim i ništa, samo je pito kakvoga sam imovnoga stanja...”

Sead Sadiković: „Pretpostavljam ne odustajete.”

Milić Simonović: „Ne, ne, tražimo pa da vidimo. Mada dosta devojaka neće da se udaje. I momaka. I kod mene u Beranselo ima masa tih momaka. Ima blizu 380 tih momaka...”

Sead Sadiković: „To ste već ispričali mojoj kolegini Mariji. A mi sada idemo u narednu priču u magazin ‘Gledajmo se’.”

Na kraju razgovora g. Sadiković je, uvodeći gledaoce u narednu priču, iznio uvjerenje da će u kući Simonovića uskoro biti svadba.

3. Prilog emitera o posredovanju u sklapanju braka prevashodno se bavi aktuelnom pojavom koja je bez sumnje dio svakodnevice, sa svim svojim manama, i čini dio etnoloških procesa kroz koje prolazi naše društvo. Imajući u vidu društvenu stvarnost u kojoj živimo, prilog ima za cilj da edukuje i informiše javnost. Uvažavajući primjedbe podnosioca prigovora i vodeći računa o predrasudama koje su prikazane u prilogu, kao i činjenicu da pojedini gledaoci mogu doživjeti da prilog podržava društvene obrasce ponašanja zasnovane na podređenosti i nadređenosti polova, mora se imati u vidu da se emitovanje priloga o realnim životnim situacijama koje postoje u našem društvu, iako sadrži stereotipe, ne može smatrati podržavanjem predrasuda.
4. Sloboda načina uređivanja i pristupa temi koju emiter obrađuje spada u domen uređivačke slobode i slobode izražavanja emitera. Agencija je uzela u obzir problem javnog zagovaranja, podržavanja i postupanja u skladu sa predrasudama, običajima i drugim društvenim obrascima

ponašanja koji su zasnovani na stereotipnim ulogama polova, ali je mišljenja da se u ovom slučaju prilog ne može tumačiti kao promocija stereotipa, iako se tematikom bavi iz ugla muškarca i problemima sa kojima se suočavaju muškarci koji žive u crnogorskim selima. Uvažavajući važnost slobode informisanja, tema priloga je, nažalost, dio naše realnosti i razgovor o istoj zaslužuje pažnju javnosti.

5. Navodi podnosioca prigovora da se „u spornom prilogu javnoj pažnji izlaže privatnost žene iz Albanije, a da se nijednom riječju ne stavlja do znanja publici da li je od nje tražena saglasnost za to i da li je ta saglasnost dobijena“, kao i da „pošto to nije rečeno, nameće se zaključak da ta saglasnost nije ni tražena“, ne mogu se prihvatiti. Sagledavajući sadržinu priloga, zaključuje se da gospođa Nertila Kurtal voljno učestvuje u prilogu, te daje i izjavu novinarskoj ekipi koja je pravila prilog („Željela bih da imam puno djece i da živim na selu. Milić mi se dopao, ali vidjećemo šta će biti“), pa se ne može smatrati da je povrijeđena njena privatnost.

Saglasno navedenom, može se zaključiti da emiter nije prekršio čl. 7 st. 1 alineja b) i čl. 12 st. 1 i 2 Pravilnika.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 116 Zakona o upravnom postupku, donio odluku kao i dispozitivu ovog Rješenja.

Ovo Rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije www.aemca.org.

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog Rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

DIREKTOR

Goran Vuković

Dostavljeno:

- NVO „Media centar“
- Javno preduzeće „Radio i Televizija Crne Gore“ iz Podgorice
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva